

07-11-2024

EMN-2022-00968

1735952

Sofie Mayling Vennike

Danske Regioners høringssvar til høring over lovforslag om abort (ændring af aldersgrænsen for den fri abort)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har anmodet Danske Regioner om at afgive høringssvar til høring over lovforslag om abort, herunder lovforslag om ændring af ugegrænsen for den fri abort, lovforslag om ændring af aldersgrænsen for fri abort, samt lovforslag om oprettelse af nyt abortnævn mm.

Danske Regioner takker for muligheden for at afgive høringssvar og kommentere på de ændringer, som lovforslagene vil medføre for abortområdet

Danske Regioner har indhentet bidrag fra regionerne til høringssvaret til høring af lovforslag om ændring af aldersgrænsen for fri abort.

Danske Regioners bemærkninger til lovforslag om ændring af ugegrænse for fri abort samt lovforslag vedr. oprettelse af nyt abortnævn mm. fremgår af Danske Regioners høringssvar til disse lovforslag, og der henvises til disse for de øvrige bemærkninger. Danske Regioner har desuden afgivet et separat høringssvar vedr. de økonomiske konsekvenser af lovforslaget for regionerne.

1) Bemærkninger til lovforslag om at ændre aldersgrænsen for fri abort

Regionerne bakker op om, at lovgivning om aldersgrænse på abortområdet sidestilles med den i øvrigt i loven definerede aldersgrænse for, hvornår der kan gives informeret samtykke til behandling i sundhedsvæsenet. På s. 23 i lovforslaget fremgår det af lovforslagets bemærkninger til de enkelte bestemmelser "Til nr. 1", at *"Formålet med bestemmelsen er at sænke aldersgrænsen, så gravide, der er fyldt 15 år, fremadrettet selv kan træffe beslutning om, hvorvidt de ønsker at få foretaget en abort. Med den foreslåede bestemmelse vil en gravid, som er fyldt 15 år, selv kunne give informeret samtykke til at få foretaget en abort, og vil ikke længere skulle have samtykke fra forældremyndighedens indehaver eller en tilladelse fra et abortsamaråd, hvis denne ønsker en abort inden for udløbet af grænsen for den fri abort."*

Den foreslåede § 92 a, omfatter retstilstanden i de tilfælde, hvor den mindreårige, der er fyldt 15 år, ønsker en abort inden udløbet af den foreslåede abortgrænse på 17+6 uger. I modsætning til tidligere vil den mindreårige i henhold til dette lovforslag kunne få en abort uden forældresamtykke eller uden en tilladelse fra samrådet i de tilfælde, hvor forældrene ikke ønskes inddrages, inden udgangen af 18. graviditetsuge.

Det antages, at de 15-17-åriges samtykkekompetence ved anmodning om abort efter 18. graviditetsuge er hjemlet i den nyaffattede § 99, stk. 2.

Regionerne ønsker at fremhæve, at de rettigheder, børn har efter FN's børnekonvention, ikke nævnes i udkastet til lovforslaget. Ligeledes nævner udkastet til lovforslaget ikke underretning til kommunen efter Barnets Lov kap. 16.

Det antages, at de 15-17-åriges samtykkekompetence ved anmodning om abort efter 18. graviditetsuge er hjemlet i den nyaffattede § 99, stk. 2.

Det bemærkes videre til forslagets § 92a, stk. 1, at der ikke ses at være foreslået et nyt stykke 3, som der henvises til i stk. 1.

Derudover har Danske Regioner en række bemærkninger, som uddybes i det følgende.

2) Abort uden forældresamtykke eller tilladelse fra et abortsamråd for 15-17-årige

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at den mindreårige på 15-17 år skal have samtykkekompetence, ligesom det er tilfældet efter sundhedsloven i øvrigt. Det fremgår derudover af § 92a, stk. 2, at forældremyndighedsindehavernes ret til information og inddragelse i den mindreåriges stillingtagen ikke tilsvarende skal gælde for abortområdet. Samtidig fjernes den tidligere vurdering i samrådet af, hvorvidt forældrene kan undlade at samtykke og i den forbindelse blive informeret om den gravide mindreåriges situation. Der foreslås således en ny retstilstand, hvor den mindreårige kan vælge at gennemgå en abort helt indtil uge 17+6 uden involvering af pårørende.

Regionerne er opmærksomme på, at der er historiske undtagelser til den information forældre kan få om deres barn i forbindelse med bl.a. abort, jf. vejledning 1998-09-16 nr. 161 om information og samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger. Det bør dog sikres at de mindreårige gravide kan få tilstrækkelig omsorg og støtte bl.a. i de tilfælde, hvor den unge gravide skal abortere ved en fødsel grundet høj gestationsalder.

Regionerne anerkender, at lovgiver med lovforslaget ønsker at tilgodese, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, der begrundes, at det er bedst for den mindreårige ikke at involvere forældremyndighedsindehavere. I lovforslaget nævnes der som eksempel situationer, hvor den mindreårige frygter repressalier fra sine omgivelser. Hvis det – som lovforslaget angiver på side 11 – kun er et fåtal af gange, at den mindreårige ikke ønsker at inddrage forældremyndighedsindehavere, rejser regionerne spørgsmålet om hvorvidt det bør overvejes, om det er proportionelt at opbygge bestemmelsen som foreslået.

Uagtet at det fremgår af lovforslaget, at de unge skal vejledes, er der et stort spænd fra vejledning til den omsorg en forældremyndighedsindehaver eller anden pårørende kan yde. I fald lovgiver ikke ændrer ved bestemmelsen, gør regionerne opmærksom på, at der bør være en konkretiseret forpligtigelse og beskrivelse af den vejledning og støtte sundhedspersonerne skal yde. Retningslinjerne herfor kan tilrettelægges med inddragelse af fagekspertise fx psykiatere, psykologer, kommuner og gynækologisk/obstetriske afdelinger på sygehusene. Det skal desuden præciseres, hvor denne opgave, som er helt essentielt for at sikre, at en ung gravid patient sikkert kommer helskindet igennem et abortforløb, skal ligge. Er det hos egen læge, eller er det hos den praktiserende speciallæge? Regionerne ønsker i det hele taget at lægge stor vægt på, hvor vigtigt det er at disse unge patienter bliver grebet og får den nødvendige støtte og omsorg i forbindelse med abortindgrebet. En stor andel af de unge gravide patienter (under 18 år), der i dag søger om tilladelse til abort uden forældresamtykke er udsatte unge, der eksempelvis ikke har nogen relation til deres forældre.

Den 15-17-åriges evne til at forstå konsekvenserne ved sin stillingtagen

Det fremgår af lovforslagets side 13, at forældremyndighedens indehaver i nogle tilfælde vil være den rette til at give informeret samtykke til abort, såfremt den 15-17-årige ikke selv kan forstå konsekvenserne af sin stillingtagen. Det vil være den relevante sundhedsperson, der skal foretage denne afvejning.

Det foreslås, at der i § 92 a, stk. 2, bør indsættes eksempler på tilfælde, hvor den unge gravide patient ikke vil være vurderet i stand til at give informeret samtykke til abort. Dette for at gøre det nemmere for de unge gravide patienter at forstå, i hvilke situationer de alligevel ikke selv kan bestemme, at de vil have en abort. Dette vil også harmonere med ønsket om at gøre abortområdet mere gennemsigtigt.

Underretning

Bestemmelsens nuværende opbygning giver anledning til overvejelser omkring brugen af underretninger. Der tænkes konkret på lovforslagets sammenfald mellem, dels at indføre, at den mindreårige kan bestemme ikke at involvere myndige omsorgspersoner i forbindelse med aborten, dels at indføre fri abort frem til 18. graviditetsuge, hvor aborten foregår ved en fødsel og dels fjerne en myndigheds (samrådenes) vurdering af, hvorvidt forældremyndighedsindehavere skal informeres, giver anledning til bekymring.

Der vil kunne forekomme tilfælde, hvor den unge føder et foster, der viser livstegn og hvor der skal gives palliativ omsorg samt forestås begravelse af fostret.

Det vil derfor være påkrævet, at sundhedspersonerne ved senaborter vurderer, om deres skærpede underretningspligt efter barnets lov (LBKG 2024-06-19 nr. 890) medfører, at de skal foretage en underretning for at sikre omsorgen og trivslen for den mindreårige, som ikke vil inddrage en myndig omsorgsperson.

3) Samtykke fra mindreårige under den gældende aldersgrænse

Sammenhængen til Barnets Lov og reglerne for de børn, der er anbragt uden for hjemmet og hvor kommunen har overtaget varetagelsen af omsorgen for barnet, bør overvejes. Det følger af den nuværende praksis fra Abortankenævnet, at der også for børn, der er anbragt uden for hjemmet (selv tvangsanbringelser) skal indhentes samtykke fra forældremyndighedsindehaverne. Dette er selvsagt en noget uhensigtsmæssig praksis, idet det ofte netop har været nødvendigt at anbringe barnet uden for hjemmet pga. forældrenes manglende varetagelse af omsorgen for barnet. Det bør derfor overvejes at slå fast, at det er kommunen, der varetager omsorgen for anbragte børn, hvorfor det også er kommunen, der træffer afgørelse ift. barnets forhold – herunder også samtykke til abort. Der er således i sådanne sager ikke nogen grund til at sagen både skal behandles i det sociale og det sundhedsfaglige system.

Venlig hilsen

Camilla Hersom
Vicedirektør
Danske Regioner